

Kadıköy'ün 'harikaları ve tuhafıkları'

Serhat Çelikel, "Pencere" adını verdiği öykü kitabının ardından ilk romanı "Karlar Altında Körler Ülkesi" ile okurunu köşleriyle, bahçeleriyle, neşeyle denize girilen kıyılarla, kış günlerinde kurt indiği rivayetleri dolaşan yukarı mahalleleriyle 1930'ların Kadıköyü'ne götürüyor.

ERAY AK

erayak@cumhuriyet.com.tr

Geçen sayılarda yine bu sayfalarda, Ekin Can Göksoy'un Epope Tatavla adını verdiği ilk romanından bahsetmiştim. Göksoy, iki yıl kadar önce yayımlanan öykü kitabı Münhal'den sonra dümeni romana kırmış, romanda ise kendine, zorlayıcı bir zaman dilimini konu edinmişti: 1930'ların İstanbulu'nu. Daha da özele inerek Tatavla'sını, bugünün Kurtuluş'unu.

Bu İstanbul'da ise genç Cumhuriyet'le birlikte yükselmeye başlayan kültür-sanat-bilim hayatının içine sürüklenmişti okurunu Göksoy. Yeniliklerin girmesiyle bir yandan renkli, üniversiteden eskinin tasfiyesi ile o kadar karmaşık ve hüzünlü bir resimdi yazarın çizdiği. Bu bağlamlarla ele aldığı dönemi tüm yönleriyle kuşatmaya çalışan, iyi işlenmiş ve üzerine çalışılmış bir dönem romanı olarak dikkat çekmişti Epope Tatavla. Sayfaların arasında gerçek karakterlerin dolaşması ise romana ayrı bir hava katmasının yanında, metnin gerçekle bağını da kuvvetlendirmişti.

Bu doğrultuda da sonuç olarak şunları yazmıştım:

"Epope Tatavla gerçekte kurgunun iç içe geçtiği, kimi zaman gerçeğin, kimi zaman kurgunun hâkimiyeti ele aldığı ancak hangisi öne çıkarsa çıkarsın bir şekilde bağlamlarını koruyan bir roman. Odaklandığı dönem: 1933. Mekan: İstanbul. Ancak biz mekânı ve zamanı koruyarak kendine farklı bir zaman ve mekân boyutu açan bir roman okuyoruz Ekin Can Göksoy'un kaleminden."

Romanın kahramanı Mahir de yazarın odaklandığı hayata bir şekilde uyum sağlayabilecek, göstermek istediklerinde ona yardımcı olabilecek biri olarak çizilmişti. Kendini her yerde şair olarak tanıtan, dahası çevresi tarafından da bu kimliğiyle kabul gören ancak henüz ne bir yerde şiiri yayımlanmış ne de hayal ettiği o detan-

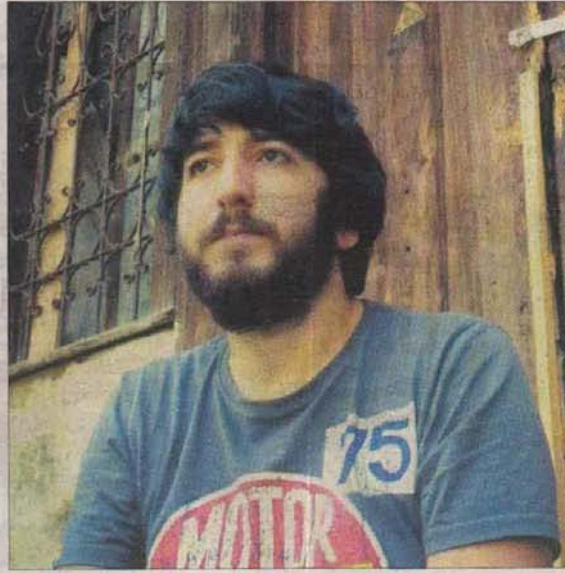
sı Tatavla şiirini yazabilmiş bir kahraman olarak hayal edilmişti Mahir yazarı tarafından. Diğer yandan da genç Cumhuriyet'in yurtdışında okumaya gönderdiği gençlerden biri Mahir ve Almanya'da kimya tahsili almış. Türkiye'ye dönüp tüm dünyada yasaklanmış İstanbul'daki bir eroin fabrikasının mühendisi olarak çalışmaya başlamış.

Böylelikle kültür sanat ortamlarını rahatlıkla gösterebilmesinin yanında, devlete yakın kısmını da gösterme fırsatı yakalamıştı Ekin Can Göksoy kahramanı sayesinde.

YAZAMAYAN YAZARLAR

Kadıköy başlıklı bir yazıya Tatavla'yı anlatan bir romanla başlamamı garipseneler olacaktır mutlaka. Dahası, bu yazının konusu Tatavla olmadığı gibi bahsi geçen roman da değil. Ancak az sonra bahsedeceğim romanla çok sıkı bağları olan bir **Kitap** Epope Tatavla ve tam da bu nedenle yazının girişi bu romana bağlandı. Kaldı ki her iki roman arasındaki benzerlikler üzerinden genç yazarların yönelimleri üzerine genel bir tabloya ulaşmak da mümkün gibi görünüyordu ancak bu, başlı başına bir başka yazı konusu. Burada, mevzu üzerine ancak kısaca değinilebilecek.

Bağlanacağımız noktaya gelirsek... Romanın adı; Karlar Altında Körler Ülkesi. Yazarı; Serkan Çelikel. Ve Tıpkı Ekin Can Göksoy gibi öykülerinden sonra rotayı romana kırmış. Ancak bir farkla; Çelikel'in öykü kitabı sayısı daha fazla. Göksoy'un Münhal'inin yanında, Çelikel'in 2009'da yayımlanmış Renkzaman ve 2012'deki Pencere adlı iki öykü toplamı bulunuyor. 2012'den sonra da şimdi elimizde olan kitabıyla

rota, romana kırılıyor.

Yazı haritaları benzer çok yazar var; aynı zamanlarda **Kitapları** yayımlanmış, rotaları aynı zamanlarda değişmiş...

Güzel rastlantılar bunlar ama Ekin Can Göksoy ve Serhat Çelikel'in yazı haritasının kesişimleri bununla sınırlı kalmıyor. Aynı zamanlarda yayımlanan romanları, birbirlerine akraba metinler gibi bir bütünün parçalarını meydana getiriyor adeta.

Göksoy, yazının hemen başında belirttiğim gibi 1930'ların İstanbulu'ndan Tatavla'yı merkezine almıştı kendine. Çelikel ise yine 1930'ların İstanbulu'nda bu kez "karşıya" geçiyor ve Karlar Altında Körler Ülkesi'nin merkezi olarak Kadıköy'ü belirliyor. Göstermek istediği dünya da genç Cumhuriyet'in, kültür-sanat hareketliliğinin canlanmaya başladığı zamanların bir "küçük burjuva" gözünden nasıl landı. Buna bağlı olarak da yazarının göstermek istediği dünyalara uygun bir kahramanı var Çelikel'in ve bu kahraman da tıpkı Ekin Can Göksoy'un kahramanı gibi yazının içinde. Hatta, Mahir'le yazın ekseninde aynı dertleri taşıyor. Mahir, nasıl ki yazmak isteyip de bir türlü yazamadığı

büyük Tatavla destanına sahipse Karlar Altında Körler Ülkesi'nin, tüm bir romanı onun gözünde izlediğimiz kırılan, kırılan olduğu kadar da rüştünü ispat etme derdindeki genç yazar kahramanımız da sürekli bir "yazamama" halinde. Aklından sürekli roman kurgulartı geçiyor. Yazıp yazıp yarım kalan, çöpe attığı hikâyeleri var. Çok iyi bir okur ama "ürkek" bir yazar olarak devam ediyor yaşamına. Tıpkı Mahir gibi o da çevresinde "yazar" olarak tanınmıyor, sürekli romanının nasıl gittiği, ne zaman biteceği sorularına muhatap oluyor. Kendi içindeki yaz(ama)ma siktüsü sürgit devam ediyor.

Takıldığı "tiyatro tayfası" içinde beraberce gezip dolaştıkları, içten içe büyük bir aşk beslediği fakat bir türlü açılmadığı aşkı vardır bir de kahramanımızın: Eleni. Bu aşk da aynı şekilde bahsettiğim diğer tüm meseleler gibi romanın omurgasına yerleşiyor ve Karlar Altında Körler Ülkesi, masalını anlatmaya başlıyor.

1930'LAR, KADIKÖY

Çelikel'in yazdığı masalın en önemli kahramanı şüphesiz Kadıköy; köşkeri, bahçeleri, neşeyle denize girilen kıyılar, kış günlerinde kurt indiği rivayetleri dolaşan yukarı mahalleleriyle 1930'ların Kadıköyü...

Semtler ve kentler üzerine yazılanların özellikle Gezi'den sonra bir "kenti-lik bilinciyle" fazlaştığını görüyoruz. Tıpkı Epope Tatavla gibi Karlar Altında Körler Ülkesi de bu bilincin ortaya çıktığı bir roman ve her iki roman da semtlerin gelişmiş güzel yaşayışlarını merkezine alıyor. Karlar Altında Körler Ülkesi'nin de en güzel yanı bu bağlamda, geçmişteki güzelliği anlatırken düşmediği "nostalji çukuru". Ah nerede o eski güzel günler demektense Serhat Çelikel, o eski güzel günleri resmedip okurunun bağ kurmasını sağlıyor sadece.

Epope Tatavla için yazdığım yazının başlığını "Tatavla'ya ağıt" koymuştum. "O eski ama güzel yaşayışa, birlikteliğe, sahiçiliğe, samimiyete yakılmış bir ağıt." Karlar Altında Körler Ülkesi'nin de aynı şekilde güzellemenin içinde özlem yakılan bir ağıt olduğunu söylemek gerek. Tıpkı Ekin Can Göksoy için saydığım nedenlerle. Ancak bu yazının başlığının "harikalar ve tuhafıklar" kelimelerini içermesinin nedeni Moda'dan denize girilmesini yazarın kaleminden en canlı haliyle görmemizden, bahçelerden armut koparılıp sevgiliye hediye edildiğini en sahibisinden yaşamamızdan kaynaklanıyor.

Gerçekten de baktığımızda Serhat Çelikel, Karlar Altında Körler ülkesiyle ne kadar uzak görünse de bir zamanlar yaşanmış büyüleyici, büyüleyici olduğu kadar sarsıcı bir gerçekliğin içine sürüklüyor bizi. Tabii alttan alta yürüyen hüzün ve genç kahramanımızın "basiretsizlikle" sürüklendiği duygularla... ■

Karlar Altında Körler Ülkesi / Serhat Çelikel / **Yapı Kredi Yayınları** / 300 s.